

Kahro Mareki kunstjutt noorõ tohtrõ tõösõssaamisõst

Kae lk 2

Gulgi Alberti pildi jõudsõva karmaniraamatuhe

Kae lk 3

Kuis kats autokasti täüt partsõ trepist tõösõ kõrra pääle sai

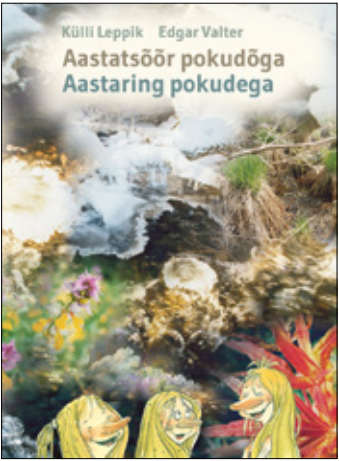
Kae lk 4

Pokudõ aastatsõõr kaasi vaihõl

Tarton näüdati inne imäkeele-päivä, 13. urbõkuul vahtsõt raamatut «Aastatsõõr pokudõga», kon omma Valteri Edgari luudu poku kõüdedü luudusõfotodõga, miä omma tettü Vanal Võromaal, päämidselt Pöörüsmäel, kost kunstnik tarnamättä ku poku hindä ja eestläisi jaos üles löüds.

Võro instituudi vällä ant raamat om katõkeeline. Pilte täv-vendäse Valteri Edgari perijä Leppiku Külli elolidsõ võro- ja eestikeelidsõ mõtõlusõ tollõst, midä silm aastatsõõrin näge. Nuu mõtõlusõ omma pasligu lukõ täüskasunuilõ, a suuri inemiisi kõrval saava hää pildi pokudõ aastast ka latsõ. Mõtõluisi kiil om pokudõ hällüpaiga Urvastõ peräne, mis võissi kujutluisi maailman ollaki pokudõ kiil. Uma viimädsõ kodo Võromaal Urvastõ kandin sisse sääd-

Raamadu kaasõpilt.

nü tunnõtul eesti kunstnigul Valteri Edgaril om timahava 90. sünnüaastapäiv ja «Aastatsõõr pokudõga» om üts märk, mis seod tähtpäivä miilde tulõtas.

Kunstiprogramm Tsiberi latsõpõlvõst Võrol ja Verioral

«Siberi lapsepõlv» om näütüisi ja sündmüisi seeriä, minka mälehtedäs märdsikudutamisõ 70. aastapäivä. Taa om osa mi kollektiivsõst mälost ja isiklik kogõmus noilõ, kiä tuu 1949. aasta kevjä olli latsõ vai viil sündümädä. Kunstirühmitüis SLED om katõl perämädsel aastal kofanu latsõna kiudutõduisi inemiisi mälehtüisi ja käünü näidega ütten Tsiberin uurmis-reisel. No pandas 16. Eesti raudtijaaman vällä näütüise, miä avitasõ laemalõ rahvalõ tutvas tetä Tsiberi latsi põlvkunna mälehtüisi. Vanal Võromaal omma näütüise välän katõn paigan.

Võro raudtijaaman om 25.03–14.06 Taaveti Ave näütüis «Tsiber tarõn», miä kõnõlõs maastigu ja mälu suhtist. Kunstnik om Võro raudtijaama toonu avara pildi Tsiberi maastigust, kõüten niimuudu kokko üte tiikunna alostus- ja lõpp-punkti.

Kõva tuul ai Oso la bussipaviljoni uppi. Minevää nädäli lõpu kõva tuul mürd-sõ puid ja tekk muid pahanduisi. Üts esimuudu pahandus juhtu Urvastõ kihikunnan Oso la külän, kon tuul ai uppi bussi uutmisõ putka.

Veriora raudtijaaman om 25.03–14.06 rühmitüise SLED näütüis «Rändlilled». Seo aknõ-trelle pääle tettü tekstiiligrafiti om luudu kiudutõduisi inemiisi Tsiberin tettü käsitüü perrä. Lillilidsõ tikandi kõnõlõsõ ello-jäämisest ja tuust, kuimuudu om võimalik luvva kodotunnõ ka säääl, kon tuu ilmvoimalda näüis.

Targa-võistlusõ parõmba teedä

Timahavadõ võro keele ja kultuuri olümpiaadi «Ütski tark ei sata taivast» parõmba omma Koddala Kairiin Orava kooli 8. klassist ja Denisovi Saara Võro gümnaasiumi 11. klassist.

Seokõrd olf põliskiili aasta puhul tiidmüisproovil küsü-müisi põlitsidõ kiili kotsilõ. Niisamatõ olf tähtsä teedä võrokeelitsit luujit ja näide loo-mingut ja ka esi võro keelen luumisjoudu pruuvü.

Võro keele olümpiaadi 8. ja 11. klassõlõ kõrrald Võro insti-tuut.

Uma keele oppus Võromaal

RAHMANI JAN

Võrokõsõ pidävä umas imäkeeles iks võro kiilt. Täambädsel imäkeelepää-väl om paslik perrä kaia, määne om sais võro keele opmisõ ja oppamisõga.

Oldas harinu tuuga, et inemine alostas imäkeele opmist kotost. Niimuudu om tuu olnu ka võro keelega. Varrampa, ku koolin ja muial opiasotuisin võro kiilt hääs toonis es peetä, jäigi keele oppaminõ päämidselt kodo ülesandõs. Parhilla omma kodolõ toes tulnu ka latsiaia ja kooli.

Keelepesäoppus latsiaidun

Latsiaid omgi tuu kotus, kon kõgõ inämb latsi uma keele oppusõga kokko putus. Ligi poolõ latsiaia pakva võimalust võro keelega tutvust tetä keelepesärühmā.

Keelepesärühmā omma rühmā, kon kõnõldas võro kiilt. Tuud tetäs vähembält ütäl pääväl nädälin, mõnõl puul ka inämb. Asi näge vällä niimuudu, et kõik tegemise omma iks nuusama miä muido latsiaian, a oppaja kõnõlõsõ latsiga terve päiv võro keelen. Keelepesä-oppajit käävā tugõman keelepesäspetsiālisti Lind-salu Evelyn ja Toomõ Triin Võro instituudist. Nä tegevā latsiga tsõõrimängõ, toova hindāga ütten vahtsit opima-tõrjaalõ vai mõnõ külälise.

Keelepesä tegemiisiga om kõüdet 21 latsiaiarühmā

REGIO KAART, PILT VÕRO INSTITUUDI KODOLEHE PÄÄLT

Kaardi pääl omma är märgitü keelepesärühmiga latsiaia.

17 Vana-Võromaa latsiaian. Keelepesäspetsiālist Toomõ Triin seletäs, et latsõ saava võro keelega peris häste toimõ. «Midä väikumb lats, toda liht-sämbäle uma kiil tulõ. Mõni väikumb ütles viil «tsirk» asõ-mõl «tsilk», a saa jutust häste arvo. Ja nä vägea uutva tuud keelepesäpäivä,» kõnõlõs tä. Parõmbalõ tulõ uma keele kõ-nõlõminõ vällä maalatsil.

Keelepesäoppajit ja tuuga kõüdetüid abioppajit ja muusigaoppajit om 60 ümbre. Egä kuu tulõva nä ütäl puulpää-väl kokko koolitusõlõ vai tetäs üttenkuun opireise. Nii omma keelepesäoppaja saanu teedä, kuimuudu käü uma keele oppa-minõ Kihnun ja Mulgimaal, viil omma nä tutvas saanu keele-tsukõlusõga Ida-Virumaal. Toomõ Triinu jutu perrä omma

keelepesäoppaja perämädsõ 10 aastaga muutunu kimmämbäs ja uskva hinnäst inämb. Ku alostusõn olf mõni kahtlõja, kiä peläs, et tä esi ei mõista tuud «õigõt» võro kiilt, sis parla inämb säändsit kõhkluisi ei olõ.

Keelepesärühmā valmis-tasõ latsõ hinnäst egäsugu-maidsi tähtpäivi puhul esi-nemises: opitas jõulusalmõ, tähistedäs imäkeelepäivä ja tetäs umakeelist näütemängu, et näütemängupääväl üles astu.

Koolin erinevā tunni

Koolilatsil om umma kiilt võimalus oppi tsõõri- vai valikainõ tunnin, lissas toolõ and mõnõn paigan mõni ainõtunni oppaja kah umma ainõt võro keelen. Koolioppusõ pilt ei olõ nii hää ku latsiaia uma: määnegi võro keele opmisõ võimalus om par-

hilla 12 koolin, miä tähendäs ekä kolmandat Vana-Võro-maa kuuli. Võro keele ja kultuuri ni tõisin võrokiilsin tunnõn käü ligi 400 last, op-pamisõga om kõüdet üle 20 oppaja.

Midä ja kuis täpsembäle opatas, tuu sõltus pallo op-pajast. «Olõnõs oppajast, määne rõhk om: kas om rõhk kirändüsel vai kodoluul vai om laulumängul,» sele-täs umakeelidsõ koolioppu-sõ härgütäjä, Võro instituudi projektijuht Allasõ Tiia. «Võit üteldä, et inämbüisi om poimitu oppus, kon tetäs kõkkõ: kas opatas näütemän-gu Puiga näütemängupääväs vai opitas ilolugõmist Ad-soni luulõpääväs vai jutu-kõnõlõmist Jaigi pääväs vai laulmist Umas Pidos,» and tä tsipakõsõ opmisõ sisust teedüst.

Allasõ Tiia tuu vällä hädä, et täambädsõ ao koolin om vägea pallo egäsugumaid-si võimaluisi ja kampaanjit, miä võtva uma. Päält tuu om viil üts esierälisüs: egä-sugumaidsin umavalitsuisi arõngukavvun om kõrrast inämb võetu ütitses tsihis, et mi hoiami umma kiilt ja kul-tuuri. A kooli arõngukavva ja egäpääväello sääne tsiht egä kõrd ei jõvva.

Võro kiilt ja kultuuri saa viil oppi Tarto Ülikoolin. Parhilla saa säääl võtta võro keele algkursust ja võro keele kõnõlõmiskursust. Ja aig-aolt tetäs esi paigun ka keelekursuisi suurilõ, üts sääne käü parhilla Võro insti-tuudi man.

Otsitas vahtsit savvusannakaupu ja -meelüssit

MTÜ Vana-Võromaa Käsi-tüü om vällä hõiganu vahtsidõ kaupu ja meelüsside luumisõ konkursi. Konkursi teema om suidsusann ja sannakombõ.

Ettevõtmisõga tahetas mano saia sannaga kõüdetüid kaupu ja meelüssit ja kittä savvusanna-kombit. Konkursilõ oodõtas innekkõkkõ sändsit asju, miä omma kõüdedü Vana-Võromaa savvusannakombidõga. Nuu võiva olla sannankäümise jaos tarvildsõ asä, sanna pasva asä vai sannaperimüsega kõüdedü meelüsse. Asä tege põnõvambas sinnā mano käüvā lugu.

Tähtsä om läbi märki ka kau-ba pakend, selle et konkursiga saadut kraami võinu edespite anda müüki Vana-Võromaa e-puuti Uma Puut, laatu pää-

le, muusõumipuutõhe ja suvõ-puutõhe üle Võromaa. Savvu-sanna ja kombidõ kotsilõ saa mano lukõ kodolehe päält: www.savvusann.ee.

Konkursist kutsutas ossa võtma innekkõkkõ käsitüütegi-jit, ettevõttit, opilaisi firmasit. Vana-Võromaa käsitüü tsõõrik-laud om kokko säädñü ka ni-mekirä mõttist, määndse kau-ba olla võinu. Tuud nimekirjä vai ligembät teedüst või küssü kõrraldaja Oja Vilve käest vil-ve.oja@gmail.com. Niisama pallõldas Vana-Võromaa sav-vusannasümboolika pruukmi-sõs kas asjo vai pakendi pääl inne kõrraldajaga nõvvo pitä. Võro keele api ja nõvvo saa küssü Võro instituudist.

PILT KODOLEHE SAVVUSANN.EE PÄÄLT

Meelüsses või passi ka sannaga kõüdet umakeeline siit.

M Ä R G O T U S

Imäkeelepääväline ettekujotus ütest paarisaa aasta tagutsõst matussõrongist. Ristimõts jääs märgutama

KAHRO MAREK, kiränik

Kerigukell kumisõs üle kevä-jädse mõtsa. Matussõrong pidä kinni vana jürre pedäjä man. Austõt külämiis võtt vai-va väidse ja lõikas puu sisse väiku risti. Koorõ alt igritses kuldnõ vaigupissar. Tsirtsatas viina. Rong tuudõrdas edesi matussõ poolõ, a üts nuur sirgõ miis jääs maha.

Kae noh, mõtlõs tä ja uur pedäjä. Lähkün om viil mitu säänest ristiga puud. Terve ristimõts! Säänest pilti ei olõ tä viil nännü.

Friedrich Reinholdson, vahtsõnõ Võru liinatohtri, om talvõl kolmõkümneaastadsõs saanu. Seo om timä edimäne talv siin Liivimaa kubõrman-gu hāmārān nukan. Tohtri-leib ei olõ sukugi makus. Rassõt tüüd kooni-maani, palk vilets. Maarahvas kõnõlõs umma kiilt, mis om hoobis tõist-muudu ku tuu, midä pruugiti Virumaal, tä latsõpõlvõ kan-din. Nuurmiis ei saa kõgõst viil arvu, a egä päävāga opp tä manu ja nakkas tervet ilma terävāmbā kõrvaga kullõma.

Ülikoolin kõnõldi, et mõni aig tagasi käve üts ull nuur-miis jalaga Riia-st Tartulõ ja luulõf maarahva keelen. Mää-negi Peterson. Nuur tohtri-herrä sääd esi kah vārsse paprõ pääle, õnnõ saksa kee-len. Tä om lugõnu Goethet ja Schillerit, tundnu mõnnu suurõ keele ilust ja pruu-vnu säänestsamma imet luvva. Maarahva keelen ei mõista ja ei taha tä kuiki luulõta.

Sõbõr Faehlmann ütēf üts-kõrd, et esiki maarahvas vōi kunagi naada ummi raamatit kirutama, uhkit pilte maalma

ja tiidüst tegemä. Reinholdson tuud ei usu. Tahmatsõn san-nan ei sünnü Cervantest vai Michelangelot. Umakeelitsest tiidüest ei massa kõnõldagi. Ülikoolin opitas iks ladina ja saksa keelen. Kuis sa säädüse-vai tohtritiidüst oppat, maa-keelen ei olõ tuu jaos sõnnugi!

Toimõnduisi täüs talv Võru kreisin, mäki ja soid vaihõl, om Reinholdsoni miilt muut-nu. Egän päävan om olnu midägi, midä imes panda. Puruvana taat, kedä täāmbā matõtas, es mõista kattõ tähte kokku lukõ ja ummõtõ tiidse tä pääst satu juttõ.

Taadil olli luu-liikmõ väe-ga haigõ, tä käve ütesttüküst tohtri man. Tuu aig, ku Reinholdson tedä kaie ja kumpõ, pajať taat muinasjuttõ kulla-keeträjist, põhakunnast, rehe-papist, vägeväst vähäst, puu-lasõst ja tohtlasõst.

Nüüd mõtlõs tä kaonu taadi pääle. Timä mahlanõ, kiräsõ-nast putmalda kiil olf nuur-mehe kõrvalõ ilma du nalla-

kas. Seo tekse tä är nigu nõidus. Jutu, mis taat hindāga kandsõ, es tohtnu timāga üten hauda pudõ-nõda. Nuu võinu üles kiruta.

Kiil ei olõ ütsindā suun, mõtlõs Reinholdson. Kiil om kinda, vüü ja suka pääl, aidan ja kirstun. Kõik ilm kõnõlõs kavvõliidsi vanavanõmbidõ, kodu- ja mõtsavaimõ keelen. Tsvuva krutin likõ lumõ pääl. Lõuna, mis husisõdõn sanna-liidsi õnnistas. Sügüsene kül'm vih'm, mis põhukatusõs päält alla tsilgus. Maa üsäst vällä pääsnü puhas lättevesi. Kaibligu kerigukellā helü mõtsa kottal.

Umma kiilt ei saa pähä pes-sä, taad saa õnnõ hindā kõrval hoita, ellā keele seen. Seo kiil om nigu suupäälne rābāstik, matal ja armõdu, ede- ja perä-otsalda, põlinõ ja igävāne. Kimmās kotus, kost inemine löüd hirmsal aol varju.

Maarahva usk ja kiil saava kokku mõtsa vahel. Rist puu seen ei olõ niisama märk, mis kaits elävät koolnu iist. Seo om mitmõ tähendüsega sõna. Leinājā tege kuurdõ ris-ti ja vaigunõ petāi ikk timāga üten. Inemine ja puu kõnõlõsõ hindākesken, uman keelen.

Vast olf Faehlmannil õigus, maarahvas vōi uma andsäku keelega viil imet tetä. Viimā-te kirutas mõni kängsepä poig koguni eeposõ?

Õkva ku sügäväst unõst herāten pand Reinholdson kũbārā pähä ja ruttas matussõ-rongilõ perrä. «Ma vōta hindāle priinimes Ristimõts,» otsustas tä. «Vai Kreutzwald – sis saa egä saks arvu, kost ma peri olõ.»

Mõtõlus

Ei saa aru

2019. aastaga märtsi algusõn tull' mullõ miilde üts vana lugu. Meid, pääzootehnikiid, kammandõdi aig-aolt Võrulõ kokku ja loeti sõna pääle, kui halvastõ kõik om ja kui pallu om vaia asja paran-da. Üts vanõmb kolleeg ütēf tuu pääle: ma saa arru, et ma olõ ull, aga tuu mullõ pähä ei mahu, kuis mii kõik ulli olõmi.

Märtsi algusõn ma ütli hindāle: ma saa aru, et Kaja Kallas näge pildi pääl hāā vällä ja muidu kah, nii et päält katõkümne tuhandõ-lõ inemisele tä miildüs, aga tuu mullõ pähä ei mahu, kuimuudu poliitik, kelle suust ei olõ kuulnu ütēgi timä umma mõtõ, miildüs päält katsalõ tuhandõlõ eestlāse-le. Mullõ tükis pääle tunnõ, et ma olõ eestlāsten pettunu. Aga tõsõst küllest: ma olõ üts mahajāānū inemine, kiā näütüses elektroo-nikast mitte midägi ei taipa.

Tõnõ asi olf kah. Jāi sügāvält mõtlõma: kuimuudu Eesti pa-remba suusataja, kiā dopingut pruukva, omma tuugipoolõst kehverbā ku Norra viletsāmbā suusataja, kiā teeduperäst do-pingut ei pruugi. Kunas tuu mi genofond umõta nii är om tsus-kunu, et kaemalda kõvalõ trenni-le iks midägi vällä ei tulõ. Ültās küll: rahvast veidü ja lummõ veidü, aga pallus Prantsusmaal tuud lummõ om vai toda rah-vast, kiā lummõ ülepäā nännü om. Umõtagi omma prantslasõ Norra suusatajiile viimātsel aol tihksalõ kundsā pääle astnu.

Nii jah, et eestlāisi genofondi pe-räst tulõ mul kah pettumus pääle.

Aga mis lugõ mu pettumus: tuust aost, ku ma korõmban koolin käve, om nii geneetika kui biokee-mia pikki hüppidega edesi lānnü.

Ja ma saa aru, et ma olõ ull, aga tuust, et mii kõik ulli olõ-mi, ma arru ei saa.

PULGA JAAN

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävā.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org, laivi.org@wi.ee

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellimine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Mäeotsa Ain: olf võimsa, ku väikun Võro liinan paa päält kaas är linnaś

Võrolt peri tunnõt lavasta-ja Mäeotsa Ain tege parhilla uman kodoliinan pruuvo. Seo kuu lõpun tulõ Võro liinan Lii-va uulitsan pubin Tamula Va-nake püüne pääle MTÜ Müü-dud Naer kõrraldõt näütemäng «Needid ja suhkruvat», kon kõnõldas sündmüisist Võrol 1987. aastaga sügüse. Kõnõlõ-mi lavastaja Mäeotsa Ainiga taast vahtsõst tiatritüküst ja tsipakõsõ muust kah.

Urbõkuud kutsutas tiatri-kuus. Mille nii?

Kiäki otsusf vast kunagi nii, ma ei tiia, mille.

Kuimuudu sa esi tiatrikuud piät?

Tüüd tii. Mu jaos ei olõ taa kuigi esierāline. Egä-sugumaidsi suuri tähtpäivi ja massiüritüisi pääle tegünes mul vastareaktsioon. Seo jutt vōi kosta kül imeligult lavasta-ja suust, kes lavastas ka suuri üritüisi. Muidoki om suurüri-tüisin uma vōlu, a ma esi olõ külānd hindāette hoitja ja no-hiku muudu tüüp. Tuuperäst ei tekütä tiatrikuu mu seen esierālidsembāt tiatritunnõt ku muu aig.

Määndse omma nuu tüüasa, minka parhilla tegelet?

Parhilla omma Võron proo-

vi. Perān nakkasõ sama näüte-kirāniku Kiluski Oti näüte-māngu «Kirvõtüü» proovi. Tuu om setokeeline näütemāng, miā võitsõ minevā aasta näüte-mānguvõistlusõ. Samal aol kirola uma filmi «Beatrice» stsenaariummi, saimi tuu jaos strardiraha. Lisas lavasta viil «ENSU» seriaali. Tüüd om.

Seo kuu lõpun tulõ vällä tiatritükk «Needid ja suhkruvat». Midä tuu tükk päält-kaejilõ pakk?

Võrokõsõ jo tiidvā, et 1987. aastagal olf Võro mäss, miā sai alostusõ tuust, et väiku selts-kund punkariid otsusf kõrda tetä vabahussõan hukka saanuidõ haudu ja kõrralda mälehtüs-miiting. Võimu es mõista too-lõ āsalõ õigõlõ reagiiri. Nimā luutsõ, et mälehtüsmiitingulõ tulõ kümnekund inemist, a tull' tuhandit ja võimu kaoti pää. Seo sündmüs olf nigu lakmus-papõr, et midägi om ütiskunnan väega võimsalõ käärumā lānnü ja avitas väega veitüst, et kõik seenine elokõrraldus pauguga lakja lindas. Päält noid sünd-müisi saiva võimu arvu, et kõik seo, midä nä omma pidānū igā-vādses ja kivistünüs, ei olõki nii kimmās. Tull' vällä, et ijā om külānd ohkõnõ.

Seo tiatritükk om kaeminõ noidõ sündmüisi pääle läbi

RAHMANI JANI PILT

Lavastaja Mäeotsa Ain.

punkariidõ juhi Saarõ Aini silmi, läbi kõrvalsaisjidõ, läbi vastaspoolõ silmi. Kaemi tuud hāste pallõdõ inemiisi esi nuka alt. Mi mängimi sünd-müse läbi, paiguldõ mängimi, paiguldõ võtami päältkaejit üten. Om satu pilte, midä mi lavastusõn tarvitami ja midä mi kommenteerimi, ehitāmi helilidselt seod keskkunda. Mi veemi inemise kammõrligun õhkunnan noidõ juhtumiisi keskele.

Kas sääļ kõnõldas rohkõmb

revolutsioonist vai om ka ar-mastust ja muud säänest, miā tiatritükün iks olõma piät?

Ei, seo tükk ei olõ inemiisi umavaihlõisist suhtist, roman-tikat sääļ ei olõ. Seksi ei olõ, õkva vägivalda kah ei olõ. Seo kõnõlõs āsast hindāst.

Om pallõ võrokõisi, kiā noid päält 30 aasta iist olnud sündmüisi viil mäletāse. Kas sa ei pelgā, et perān etendüst tuldās ütlemā, et nii iks es olõ?

Mi rõhutami kõik aig, et mi

ei pretendeeri tõõlõ. Kiluski Ott om seo kokko kirotanu esi inemiisi mälestüisist, neo omma hāste subjektiivse. Neo omma esi inemiisi infokilda. Mi ei pretendeeri objektiivsõlõ tõõlõ ja mi ei anna ka hinnangit. Ei olõ nii, et võimul olli ulli ja vastiku inemise. Kimmāle olf ka säändsit, a olf ka noid, teno kellele hoiti är verevala-minõ. Seo tulõ tüküst vällä: mi ei mõista kedāgi hukka ja mi ei tii kedāgi ka kangõlasõs.

Määndsengi mõttõn nafa-ka tüübi, punkari, hindālegi uutmalda, avasti, et nä omma tennü revolutsioon. Näil es olõ alostusõn säänest plaani ja tuu om inemlik ja armsa. Ei kujo-ta ette, et kongi muial punkari alostanu tohtu mäsü, mink peräst pandas kõik liin lukku.

Midä sa esi teit tuul aol, ku Võrol naa revolutsioonilidsõ sündmüse olli?

Seol aol tetti Eesti muinsus-kaitisõ seldsi nuurimalõvat. Ma olli üts noist, kiā sääļ osalinõ olf, ja tei joba sis Võro nuuri näütetrupin tiatrit.

A ma olli esi kah noidõ sünd-müisiga üten surnuaia pääl ja liiku edesi ka Punaste Kütide väljakulõ ja sõakomissariaadi ette. Olli sääļ külh verinuur, 16aastanõ nolk, a iks. Seo olf võimsa, midägi tävveste tõist-

muudu. Õhun olf tävveste usk-mada tunnõt. Väikun vaiksõn Võro liinakõsõn, ütlemi, linnaś paa päält kaas är. Tuuperäst, et survõ olf seestpuult nii suur, et tä pidi lindama.

Kiā om kirotaja Kiluski Ott?

Ott om Meremāelt peri näütekirānik. Esi tä noist sünd-müisist ossa es vōta, a tüüf seo tükü kirotamisõ man läbi suurõ hulga matõrjaalõ.

Kiā sul lavastusõn mängvā?

Trupin omma Vanemuisõ näütlejā Pekarevi Ragne, vaba-kutsõlinõ näütlejā Dvinjanino-vi Markus, timä mäng Saarõ Aini. Markus om pikkā kas-vu ja timä olõkin om midägi saarõainilikku.

Võro trupist om mul väega hāā miil Kāsõs Maive, Trolla Agu ja Jansonsi Silviga kuun-tüüd tetä. Silvit tunnõ ma tuustsamast aost, olõ esi Silvi lavastusõn mängnū. Ja Ruus-maa Vootele om helükujundaja ja näütlejā kah.

Millega sa meelütat tükkü kaema nuuri inemiisi, kiā esi tuust aost midägi ei tiia?

Seo om kuradi āge lugu. Kõnõlõmalda tuust, et seo om periselt sündünü.

Küsse RAHMANI JAN

Kunstnik Gulgi Albert sai juubõlis karmaniraamadu

LEIMANNI EVE

Sõmmõrpalo kandist peri kunstnigul, Kursi kuul-kunna ütel alostalal Gulgi Albertil sai 17. rado-kuul puulsada aastat eletüs. Tarto Kunstnigõ Liit, kelle kunstimajan om Albertil uma ateljee jo tuust aost, ku sääi ruumi jaeti, lõidse, et lisas näütusele om tuul puhul paslik Alberti kunsti ka kaasi vaihõlõ säädi.

1. paastukuul tuudi raamat «Gulk» (midä nä esi karmani-Gulgis kutsva) rahva ette. Gulk om innekökkõ teedä ummi joonistuisiga, miä omma ettekujutusõ-rikka, parra hulga detailõga ja sakõst ka suurõ. Õga osakõnõ om umakõrda piinult läbi joonistõt, nii et väärt umaette uurmist.

Nii tullgi tegijil mõtõ panda raamatuhe õigõn mõõdin jupi suurist pildest. Valitus sai 52 ossa kõgõst kunstnigu perä-mäse 30 aasta joonistus-luumõ aost. Kokkosäädjä Talvistu Piitre kõnõlas, et validu tükü näütäse häste Gulgi tävveste absurdsõt ettekujutusõhulka. «Edimäne raamat on karmanimõõdin selle, et Gulgi loomingulõ tõtõst avvo andmisõs tulõsi tetä mitmõköüteline kohvilavvamõõdin teos,» jaga kokkosäädjä valimisplindrit. Raamadu kujondaja om Nõu Katrin. Karman, kohe raamat sisse mahus, piät külh suurõmbapuulnõ olõma (15 x 18 cm), a säänest raamatut om paras koskil reisi päälgi silmädä.

Kimmäs ammõt

Gulk om vast hää näüdüs tuust, miä vöi vällä tulla,

LEIMANNI EVE PILT

Kunstnik Gulgi Albert näütäs ummi pilte iin vahtsõt karmanimõõdin raamatut, kon seen tükükese timä piltest.

ku latsõlõ papõr ja pleiäts priilt kätte jättä. Ja ku imä lõüd, et keskkooli asõmõl olõsi latsõl paslik iks kõrraga kimmäs ammõt – nigu kunstnik – är oppi. «Imä muidoki arvas, et tuu kooliga saa majandi kunstnigus vai kuuli oppamagi, et ma piäsi nakkama tegemä lillipilte ja noid 10 krooni iist müümä – vai midägi säänest,» jutustas Gulk. «A no tulf määnegi andsák kunstnik, kiä tege ulfõ pilte ja mõista ei näid müvvä kah. Edimält, ku tä nägi õnnõ jupikõisi, nimmas näid mäm-mäkis. A ku sis terve pannoo

valmis sai, ütelf, et väega ilosa pildi ommava,» kõnõlas Gulk.

Tshekendäs ilosat põrgut

Albert kõnõlas, et Tarto kunstikoolin oppõn tulli edimält vesivärvipildi, maalminõ ja muu parõmbalõ vällä, a tshendämine ai juhtmõ kokko. Ao pääle lätsi käsi ja miil tshendüses vallalõ ja tuu omgi meelüses jäänü.

Pildi suurus vöi olla mõotõt paprõst – olõ-i murõt tsilfõ-kõsõga, a ku trehväs käeperi olõma kasvai mitmõmeetiline paprõrull, vöi Gulk tuugi va-

balt ütes pildis täüs tshendä.

«Mul olõ-i valmispilti silmi iin. Alostusõs mõtõ iks om, tsikõrda mändsegi kompa paida ja nakka sis vabalt jaokau-pa tshendämä – tüü käügin tulõ pilt,» seletäs Albert umma luumist. Ja vött pelädä, et om umma käekirja kinni jäänü.

«Kae, et olõ esteedis muutu-nu, võrrõldõn varatsõmbaga. Tsõõrikumba vormi ommava nakanu üle käümä. Tshendä põrgut, a tuu om illos põrgu. Püvvä säänest harmoonilist asja tshendä,» märgotas kunstnik. «Põnnõv om ilda-

aigu tettü pruuvminõ värmipleiätsidega. A tahetas iks mustvalgit tshendüisi.»

Gulk olõ-i kellegi muudu, uma sisemine edeng om tedä muutnu ja edesi veenü. Latsõpõlvõst ütten vöet huvi ummamuudu mänguna üles tshendä kõkkõ, miä ümbre ja vaimusilmän nätä om, lask kunstnigul usku, et kunsti(tegemise)st piätki rõõmu tundma, et tuud piätki võtma ku fantaasiamängu.

Olõ-i tuust Gulgi-pildi-mängust kaejalgi lihtsä vällä jäiä.

Haigõmaja

Pikkä aigu trauma-punktin tüütänü
URMI AILI tulõtas
miilde, määnd-sit juhtumiisi
meditsiinitüün ette
om tulnu.

Kipõ ku kerävälk

Kiirabi tõid mehe, kes olf pufon pääga maaha sadanu ja pää katski lõõnõ. Avitimi tä lõikusõlavva pääle, kon tohtri naas tedä umblõma.

Äkki karas miis pistü ja tornaas nigu kerävälk toht-rilõ kallalõ, tougas tä vasta saina. Tohtril sattõva pril-li maaha ja lätsivä jalgu all katski.

Huuldaja tahtsõ miist takista, a tä lüüdi pikäle.

Saina pääl olf riiol õrnu arstiriistuga jo kõvõrihe lüüdü. Ma hoitsõ tuul olga all. A tapõlus küündü minoni ja minno tougati iist. Riil asjoga sattõgi maaha.

Viimate saimi politsei abiga mehe vahtsõst lavva pääle pikäle ja pää iks är ummõlda.

Latsõ pelgäse arstõ

Ku kõgõ rassõmba umma alko-ravialodsõ, sis järgmädse umma latsõ. Näidega saa iks väega palfo vaiva nätä. Nä pelgäse hirmsahe arstõ ja haigõmajja.

Ku um vaia mõni protsõ-duur tetä, sis näid and är kõnõlda ja nõuhtõ saia.

Õnnõs um no muudsa asi – haavaliim. Esieranis hää umgi liimi tarvita latsilõ. Ku muido olli kõik haava vaia är ummõlda, sis no saa vähämbit ja väiku verega haavu kinni liimi.

A tuu liim ei kõlba suuri ja liikja kotusõ pääl olõvidõ haavu jaos.

Ütskõrd laskõ arst panda toda liimi kundsa taadõ, a tuu jo liikja kotus. Haigõ tulf paari tunni peräst tagasi, haav vallalõ. Pidi iks umblõma.

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Peterson

Sääntse perekunnanime kandjit om täämbädse päävä Eestin üle 1300. Sagõhusõ poolõst om nimi 36. kotussõ pääl.

Taad perekunnanimme omma kandnu Eesti liinun (Villändin, Valgan, Narvan jm) inemise joba 1816. Ku priinimmi naati 1820. aastidõ paiku andma, anti taad nimme egän tuuaigson maakunnan peris mitmin mõisun. Kõgõ inämb anti taad Tartomaal – 27 mõisan. Hulga anti nimme ka Pärno- ja Villändimaal. Võromaal anti nimme 14 mõisan.

Edimält vöidi nimi kirja panda nii kujol *Peterson* ku ka *Petersohn*, a 1921 Petseri val-lan kogoni kujol *Peetersoon*. Nimi tähendäs *Piitre poig* (< *Sohn* om saksa keeli *poig*) ja sakõstõ omgi priinimi tuu per-rä saanu, et esä vai vanaesä nimi olf Piitre. Nii om näütüses Tsooru mõisa Kikkaoja külä Märätsi talo perrepoig

Hindrig saanu perekunnanime esä perrä (1826 *Hindrig Peters Sohn* 'Hindrig Piitre poig'). Muidoki vöidi taad perekunnanimme anda ka niisama hää kõla peräst.

Nimme om eestistet häste hulga, üle Eesti 1476 kõrda. 856 kõrda om alalõ jäet edetäht P. Sakõstõ om vahtsõs nimes vöet ka *Peeter-*, *Peetri-* vai *Peter-*algusõga nimmi.

Kõgõ kuulsamb sääntse priinime kandja olf luulõtaja Kristian Jaak Peterson (1801–1822). Timä esä Kikka Jaak olf joba 18. aastasaa lõpun lännu Villändimaalt Riiga ja saanu priinime varramba ku tõsõ sugulasõ, a priinime sai tä iks uma esä perrä, kink nimi olf *Peet* (üts nime *Piitre* variant). Esä puulveli Märt saigi priinimes *Peet*.

Täämbädsel aol omma kõgõ kuulsamba taa nime kandja telepere Petersoni Alma, Allan ja Mare.

FASTRÕ MARIKO

NÕLVAKU KAIE

Tei talv läbi veidü ilnamärk-mid. Arvada vöit, et tinav-astastõst talvõst kõnõldas viil mitu aigu, ku tõnõ säänesama järgi ei tulõ.

«Detsember – üks põnevate ilmadega kuu,» kiruf Ain Kallis luutsinapäävä Maalihen, ja tuudsamma vöit üldä kõgõ talvõ kottalõ.

Edimäts kõvõmba külmä tulli novvembrin ja tuust saadik naksi ilm pea üle päävä hennest kõigutama: õks lum-mõ ja külmä, vett ja lämmind.

Tsirgu kävve sõõgimaja manu palfu vähämb ku minevā talvõ, sulaga tulli rohkõmb nigu seltsi peräst ja aknõ pääle kah nii hoolõga es kolgi. Naa vast mõtli kah, et peat kokku hoitma tuus aos, ku peris hädä käen. Naidõ ja ka tarõkütjeide õnnõs es olõ tuud vääga külmä enamb ku kokku vast kümne päävä jagu. Jaanuarin ja veebruarin tulf küll kõvastõ lummõ ja pand joba katussõidõ peräst

RAHMANI JANI PILT

Lillinõnakõsõ kuulutasõ keväjät.

murõtama, aga tuud, et härm ja puuossõ külge külmanü viit-silga lõpmata ilusa omma, tun-nisti ka nuu, kel lumõst viländ.

Ku joulu lätsi rahuligult, pehme ilma ja parha lumõga, sis jaanuari algusõ kõva tuul, mõnõl puol peris torm tõi kõvõmba külmä ütten. Et suurõmb sadu ja külm hendä ütest tüküst sula vasta vaheti, kasusi rassõ ja ohtligu jääkoorigu katussõilõ ja muiduki olli tii nilbõ.

Taliharjapäävä ja tõnisõpääväs oodõtas õks selget ilma, et sis tulõ illus suvi, aga tinavasta olf tuu, kink käen päävä liik-

mine, nigu veidü kahe. Selge ilm olf õkva päiv nuist tähtpäivist ildamb, 15. ja 18. jaanuaril. A mine tiiä, vast tähendäs tuu kah hädä. Raadiost ja telekast tullu ilmteatõga es olõ enämbüisi medägi pääle nakada. Säält vöidi külh mitmes pääväs külmä ja selgebät lubada, a ku järgmine hommug kaardõ tsil-kõ, õdagus tii kiilas tõmmaas ja üüse jäl lämmäs lätõ, olf selge, et ilm om sääne, nigu aknõst näet. Küündlepäiv olf seekõrd likõ ja vääga udunõ, nii et tuu järgi ei peas suvõl kuigipallu põuailma olõma, a mõnõl puol

arvatas jäl, et ku küündlepäiv vehmanõ, tulõ kevväi lämmi. Tuu om muiduki hää, et lumi veitüviisi kahanõs, nii vaos vesi kah parembadõ maa sisse, mea viil sügüse ilmadu kuiv olf.

Vastlõpäiv olf pääliinan ilmadu luminõ, siinhpuul tükke vehm viimäst valgõt kelgu- ja riijalastõ alt ärä viima.

Ja külh taad lummõ ja lobjakut viil jagus, tõnõkõrd jüripääväni.

Tulõ miilde, et ku latsõn miil halvas sai tuuperäst, et aprillikuu, ku tsirgu jo lauli ja muru pääl kuiv juuskõ olf, paks lobjak maha sattõ, lohuf vanaimä, et taa lumi lüü vanalõ talvitsõlõ lumõ-lõ järgi ja lätõ pea kõgõ täüega.

Päiv om hennest tinavasta peris lahkõdõ näüdänü. Jo otsitas mudatsõ pendre päält lillinõnakõisi ja kaias kilemajju üle. Vahtrõl juusk mahl jo ammu. Ku maa üles sulas, jääs vaher kinni, a sis saat kõivu tikada!

Aktuaalsõ kaamõra ilmatüt-rik ütelf ildaigu, et ilm pendel-däs keväje poolõ. Nii õkva omgi!

Pardsividämine

NIKLUSÕ MARE

1970ndide aastidõ algusõn prooviti kolhoosin pääle kannu kasvatõdõ ka muid sulõliidsi. Kül pärilkannu, faasaniid, partsõ ja veitsilt muid kah.

Ütskõrd lätsimi katõ autugõ partsõ Tartu tapamajja viimä. Pardsi panti vallalidsõlt autukasti, selle et näidege es olõ hirmu, et nä uniku-lõ läävä.

Tapatsehh olf tõsõ kõrra pääl. Kana viidi üles liftige, a sõs üteldi meile, et lift om katski ja kästi meil ajadõ pardsi treppi müüdä üles. Ku kannu veimi, tulli säält kah tüülise appi, a nüüd es näe kedägi. Ollimi õnnõ katõkõistõ. Tõuksimi pardsi autukastist alla ja naksimi trepist üles utsitõmõ. Trepp olf häste lagja, uma kolm-neli meetrit, ja lätõ sirgõlõ üles.

Ega tuu ajaminõ kerge es olõ. Pardsi vehkli siibugõ ja sittõvõ trepi nilbõs. Üte kuurma saimi piaaigu üles. Naksimi tõist kuurmat ajamõ, ku näimi, et üts naanõ tulõ suurõ kärugõ üles trepi

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

otsa manu ja jääs kaema. Tä valasi kärutävve vett trepi pääle meile vasta. Tuu juussõ kõik treppi pite allapoolõ. Sõs lätõ asi peris hullus, es püsü esi ega pardsi säält sita seen pistü.

Naksimi partsõ tuhvi viisi trepist ülespoolõ pilma. Ja

määndse mi olli. Pardsi vehk-live siibugõ, nii et sitta linnaõ egäle poolõ. Kitli tsilksõvõ, näo olli pasadsõ. Ma iksõ ja pilsõ. Paar tunni lätõ, inne ku mi jõudsõ kõik üles aia.

Ma olli vihanõ ja lõpmaldõ väsinü. Ildamba saimi teedä,

mille meile appi es tulda ja trepp viige üle valõti. Tüülidse tsehhin es taha partsõ, selle et noid olf halv puhas-tõdõ. Noil olf pallo verisulgi, midä massin maaha es lüü. A mille mi, lihtsä autojuhi, säält süüdü ollimi, jäigi tiidmäde.

Intervjuu

Aastal 1949 olf Sulbi kandin väiku kolhoos ja inneskidsen talo kafalaudan peeti piimakarja. Eks vast iks lehmä, kedä naasõ käsile nüssevā, andsõva vanast rasvast viil häste piimä. Ütel hummogul helistedi aolehe toimõndusõst kolhoosi kontorilõ ja taheti tulla kolhoosi kafanaisiga intervjuud tege-mä. Esimehel kästi naisilõ edesi üteldä, et nä olõsi järgmäne hummok lauda man.

Eks sis esimiis ütelf näile tuu edesi. Naasõ kõik vasta küsümä: «Mis meist kül tahetas ja mis tuu intervjuu õigõlõ tähendäs?»

Esimiis olf kah lihtsä talo-miis ja ütelf, et timä ei tiia kah,

mis tuu tähendäs. «No olkõ sis iks kohal ja pankõ egäs juhushuhas mõsu sälgä,» pidäsi tä viil tarvilikus mano üteldä.

LEOKI HILJA

Võõral maal võõra keelega hädän

No omma naa ussõ vallalõ üle ilma, mine kohe tahat ja kuis tahat. Ollimi tütre käest kingis saadu tuusikuga Itaaliamaad avastaman, katõkõrdsõ reisi-bussiga.

Säält tuu seltskund olf väega kirriv ja põnnõv. Mi, kõgõ vanõmba, iks andsõmi teedüst siist ja säält. A reisinüid inemiisi olf seltskunnan viil.

Üts Karksi-Nuia miis Kalle kõnõlf, kuis nä naasõga olli mõtsikul moel Norramaal ümbre tuianu ja nännü egäl puul kinnitsit erävalduisi. Üten paigan kaiva, et midägi iin ei olõ, pandsõva massina saisma ja lätõvā uurma, miä ja kuis.

Tulliva tagasi ja näivā, et üts õnnõdu olõmisõga miis saiss näide massina man. Hiitü Kalle är, et no tulõ trahv. Naasõ uman kehvan inglüse keelen küsümä, kas tan iks vōi olla.

Tuu miis olf viil hullõmba keelega. Sis naksi mõlõmba arvo saama, et kurat, taa miis om külh kah vist eestläne esi.

Olfgi. Naaru jakku kavvom-bas.

RAUDKATSI ENE

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säänd-se siia vällä valinu.

Kohe jalakõsõ läävä

Kergide elokombidõga naistõ-rahvas, miniseelik sālän, kõnd uulidsa pääl. Üts meesterahvas, kiä kah säält uulidsa pääl juhtus olõma, pruuv vaimukas olla:

«Kohe naa ilosa jalakõsõ läävä kah?»

«Kodo, ku midägi vaihõlõ ei tulõ!» kostus kimmäs vastus.

Kõva majandus and keele

Taa imäkiil tulõ är hääõtä, taa om inemise arõngul jalon. Kaegõ, kõik maailma pask-nääri laulva üttele laulu, ei määneski murrakut ei dialekti, kõik saava ütstõõsõst arvo. Üts universum, üts planeet Maa ja üts maailma inemiisile arvo saia kiil. Inglüse.

Ei, inglüse kiil ei kõlba, taa ei olõ määnegi maailmakiil. Inglaasi om pallo veidü, et näile umma kiilt lupa, esieranis päälle Brexitit. Prantsõ keelega niisama, ja tõisiga. Ainumanõ kiil, mis mu meelet keele nime vällä kand, om hiina kiil. Mõtõlgõ tuu pääle, mitmõl saandil viimäde katõ tuhandõ aasta joosul om Hiina majandus maailma juhtvamb majandus olnu? Hää küsimüs, kas olõ-i?

No pess inemise pään kell, et vōi jummal, ei saa õks niimuudu mõtõlda, väiko keele omma nii ilosa, nä andva maailma nii pallo kirivüst mano, nä tegevā elokotussit ja kultuuriruumi rikkambas, naidõ väikeisi kiili takan omma kombõ ja uskmisõ...

Kas ti mõtlõti, et hiina keele takan ei olõ kombit ja uskmiisi? Rohkõmb inemiisi, rohkõmb kombit, rohkõmb uskmiisi. Hiina puhul om tegemist maailma üte vanõmba ja keerolidsõmba kultuuriga. Näil om toda kultuuri 5000 aasta jago, meil olf kah õkva suur juubõl 100.

Hiinas nimssi Hiina võõra-maaladsõ. Hiinlasõ kutsva

RUITLASÕ OLAVI, jutumiis

umma riiki seeni-maani keskkuning-riigis (Zhongguo). Hiinlasõ pidävā umma riiki maailma keskusõs. Ja mitte asalda.

Eesti kiil ja Eestimaa väiko keele omma aolõ jalgu jäänü. Kotusõpääline inemine ei tii latsi, a murõtsõs

latsi, ei osta autot, a murõtsõs tuu, niisama elämise ja muu. Hiina kiil om rõõmsamb. Eesti rahvalaulu omma täüs ikku ja võlguolõmist. Lats sünnüs ilma ja joba lauldas tälle, et kuna massat memme vaiva. Ildaaigu kingiti mullõ täämbäde päävä latsilulõga CD-plaat: kulssi läbi, õnnõ murõ, vaiv, ikk ja süüdüolõ-minõ. Märdi- ja katrisandi. Ja kõik ülejäänü sandi.

Hiinan om rahvalaulu õks väega pallo. Edimäne, mis miilde tulõ, om «He Ri Jun Zai Lai». Säändsit Võro instituudi muudu Hiina instituutõ om vast sato. Võrokõisil om üts Uma Leht, kost inemise lugõva õnnõ Ruitlasõ juttu, a Hiinan om säändsit ummi lehti tuhat, egän lehen uma Ruitlanõ vai kats.

Hääd imäkeelepäivä teile kõigilõ! Ja no minke Taŋna ülikooli kodolehe pääle, säält pakutas egäle tasõmõlõ hiina keele kursuisi. Ja vastus jutu algusõ küsümisele om, et viimäde katõ tuhandõ aasta joosul om Hiina maailma juhtjas majandusõs olnu kogoni katsatõist-kümnel aastagasaal.

Tossu Tilda pajatusõ

«Lible tegi, Lible tegil!»

Parhilla om kõgõ tulitsõmb tee-ma doping. Kon rohkõmb inemiisi kuun om, võetas tuu õkva jutus.

Tarku om muidoki pallo. Arotõdas nii ja naa. Mu meelest om tego rahvusliku leinaga. Eestile pallo kuulsust toonu suusataminõ, tunnõdu nime, ärtrõõbät tüü ja maahamatõdu luutusõ – no kas ei tii kurvas.

Üten perren olf jäl jutt tuust-samast. Üts perrepoigõst om tüü kaudu tutva meditsiiniga,

timä tiidse veredopingust rohkõmb. Et kuis nii saa, et verevā verelible sportlasõ iho väke täüs lõövā...

Kõik kulssi ärkeeletü aša kotsilõ suurõ huviga. Äkki ütelf noorõmb poig jutu vahe-lõ: «Kes tegi? Lible tegi, Lible tegi!» Helü olf täl õkva sääne, nigu olõs tan tarõn kellämiis Lible esi kõnõlnu säksapoissõ parvõ uputamisõst «Kevade» filmin.

Kõigil lätõ näo naarulidsõs. Välän aknõ takan olf varahanõ kevvāi lämmäkraatõ ja sula-lumõga, õnnõ tuul olf kuri...

Tõõsõ tsõõri poliitigu

Ma kuuli raadiost, et kõik poliitigu, kiä riigikogost vällä jäivä, tahtva nüüt Euruupahe minnä. Tuu tähendäs, et kuiki riigikogo sai valitus, ei kao tuu valimiisi jutt kohegi, kõik nakas jälki otsast pääle.

Tuu olf ku jumala sõrm, et õnnõ Reformierakund julgu varramba vällä üteldä, kiä näil Euruupahe minnä taht. Tuu julgusõ iist saiva võidu kah. Tõõsõ olõs nigu ette tiidnõ, et näid saa riigikokko veidem

vai ei päse sukugi ja tulõ tõõsõ tsõõri pääle minnä ja naada muialt lämmind kotust otsma.

Kõgõ aša man om hallõ õnnõ tuust, et jälki raisatas valimis-reklaami pääle mõnõ miljoni. Võinu jo kõrraga kats kampaa-niat är tetä. Nigu sõõgipoodih: kats üte hinnaga. Vai saava poliitigu tetä vahtsõstpruukmist: kõrra maaha võedu plakati kleebitäs plangu pääle tagasi. Nigu riigikogost vällä jäänü poliitigu esiki piät vahtsõst-pruukmisõlõ minemä.

MUDA MARI

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiaga: Uma Leht Tartu 48 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsiraamatit vai plaatõ.

Latsinukka tugõva' Võro Instituut ja Võro selts VKKE.

Minevä kõrra vastus:

LUMÕKELL

Avvohinna saa VELGA KERTU (6) Puigalt.

Otsi' taast tabõlist kiili ja sugulaisi nimetüisi. Perräjäänüist tähist saat teedä', midä täämbä tähistedäs.

eesti, esä, hispaania, inglüse, kaŋala, lell, lätõ, meä, norra, portugali, prantsusõ, roodsi, šaksa, seto, soomõ, uno, vinne, võro.

O	R	Õ	V	I	T	Ä	L	A	I	P	I
V	M	I	U	E	N	Ä	I	Š	L	R	A
S	I	N	N	O	S	N	S	A	A	A	L
O	O	N	R	G	A	Ä	E	K	G	N	A
O	K	R	N	A	L	E	T	S	U	T	Ř
M	A	E	P	E	L	Ü	O	A	T	S	A
Õ	E	S	L	E	L	L	S	P	R	U	K
Ä	I	I	S	D	O	O	R	E	O	S	I
H	I	T	S	E	E	M	E	Ä	P	Õ	V